

Vejledende udtalelse om blegejord

Miljøstyrelsen udtaler sig normalt ikke om konkrete og/eller verserende sager, men kan dog udtale sig vejledende. En vejledende udtalelse er udtryk for Miljøstyrelsens fortolkning af det pågældende regelsæt. Indholdet

er alene vejledende. I tilfælde af uenighed om forståelsen af reglerne, træffes den endelige afgørelse af domstolene. Miljøstyrelsens vejledende udtalelser har således ikke nogen retsvirkning.

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at det i henhold til affaldsbekendtgørelsen¹ § 4, stk. 1 og 2 er kommunalbestyrelsen, der afgør, om et stof eller en genstand er affald og endvidere afgør, om affaldet er farligt eller ikke-farligt.

Formål

Miljøstyrelsen har konstateret at blegejord klassificeres forskelligt i kommunerne. Der ses således eksempler på, at blegejord klassificeres både som henholdsvis affald og som biprodukt. Miljøstyrelsen vil i det følgende beskrive regelgrundlaget for klassificeringen af blegejord som affald eller som biprodukt, og dermed give kommunerne et værktøj til udmøntning af reglerne, så borgere og virksomheder oplever en ensartet praksis i vurderingen af, om blegejord bliver klassificeret som affald eller som et biprodukt.

Blegejord

I Danmark importeres blegejord til biogasproduktionen. Blegejorden er eftertragtet, idet olieindholdet bidrager til energiproduktionen. Der må dog ikke være gjort brug af nikkelkatalysator, da det giver for højt indhold af nikkel i blegejorden. Blegejord består af bentonit eller andet lermineral og anvendes til filtrering af olier. Ved filtreringen af olier udnyttes lermineralernes store bindingskapacitet til fjernelse af uønskede stoffer fra olien. Efter brug vil blegejorden have et højt olieindhold, sammen med indholdet af de uønskede stoffer.

¹ [Bekendtgørelse nr. 224 af 08. marts 2019 om affald](#)

Klassificering af affald

Affaldsdirektivets² artikel 3 definerer affald som værende ethvert stof eller enhver genstand, som indehaveren skiller sig af med eller agter eller er forpligtet til at skille sig af med.

Visse omstændigheder kan udgøre en indikation for, at der er tale om en handling, hensigt eller forpligtelse til at skille sig af med et stof eller et materiale. Dette vil navnlig være tilfældet, når det anvendte stof er et restprodukt fra en produktion, dvs. et produkt, der ikke som sådan er søgt opnået ved fremstillingsprocessen³. Udgangspunktet er derfor, at et restprodukt fra en produktion, hvor det ikke er tilsigtet at fremstille restproduktet, er at betragte som affald.

Andre indikationer på at der er tale om affald kan være, at behandlingsmetoden for det omhandlede stof er en almindelig form for affaldsbehandling, eller at nævnte stof i almindelighed opfattes som affald, og – såfremt der er tale om et restprodukt fra en produktion – af den omstændighed, at der ikke kan findes anden anvendelse herfor end bortskaffelse, eller at anvendelsen heraf skal ske under iagttagelse af særlige sikkerhedsforanstaltninger af hensyn til miljøet⁴.

Et restprodukt kan også anses for ikke at være affald, hvilket beskrives som et biprodukt.

Affaldsrammedirektivets artikel 5 fastsætter følgende betingelser for, hvornår der er tale om et biprodukt:

- a) det er sikkert, at stoffet eller genstanden videreanvendes,
- b) stoffet eller genstanden kan anvendes direkte uden anden yderligere forarbejdning, end hvad der er normal industriel praksis,
- c) stoffet eller genstanden fremstilles som en integrerende del af en produktionsproces, og
- d) videreanvendelsen er lovlig, dvs. at stoffet eller genstanden lever op til alle relevante krav til produkt- miljø og sundhedsbeskyttelse for den pågældende anvendelse og ikke vil få generelle negative indvirkninger på miljøet eller menneskers sundhed.

Nedenfor gennemgås de enkelte betingelser. Betingelserne er kumulative:

- a) Er det sikkert, at blegeorden videreanvendes?

Det skal indledningsvist påpeges, at hvorvidt et restprodukt har en økonomisk værdi, ikke er relevant for, om der er tale om et biprodukt⁵.

² [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF om affald](#)

³ C-9/00, præmis 32

⁴ C-235/02, præmis 39

⁵ C-9/00, præmis 29

EU-domstolen har ved en afgørelse om husdyrgødning fastslået, at såfremt husdyrgødning skal opfylde kriteriet om sikker videreanvendelse, så skal udspretningsarealet fra starten være klart identificeret⁶. Det er således den viden om restproduktets videreanvendelse, som findes på tidspunktet for dets opståen, som er afgørende. Ydermere har domstolen fastslået, at en opbevaring af husdyrgødning i en længere periode end den, der er nødvendig til at indsamle den med henblik på bortskaffelse, vil kræve forpligtende tilkendegivelser fra erhvervsdrivende om at få leveret den pågældende gylle med henblik på at anvende den som gødning på klart definerede jorder⁷.

Det er på den baggrund Miljøstyrelsens vurdering, at kriteriet om sikker videreanvendelse således kun kan anses for opfyldt for blegejord, såfremt man allerede ved blegejordens fremstilling har indgået en aftale om at få bragt blegejorden til et allerede udpeget biogasanlæg. Såfremt der kun er indgået aftale mellem virksomheden og en videreformidler/forhandler, vil dette ikke være udtryk for, at videreanvendelsen er sikker, eftersom der ikke på produktionstidspunktet er indgået aftale med et biogasanlæg, der vil aftage det.

Der er visse ulemper ved anvendelsen af blegejord. Først og fremmest kan mineralindholdet belaste pumper i biogasanlægget⁸. Derudover vil mineralerne i blegejorden ikke have nogen positiv effekt i biogasproduktionen. Idet blegejords høje indhold af mineraler kan belaste pumperne på biogasanlægget, vil dette være et argument der taler for, at videreanvendelsen ikke er sikker, idet der er en naturlig begrænsning på, hvor meget blegejord, som biogasanlægget kan gøre brug af.

b) Kan videreanvendelse af blegejord ske uden yderligere forarbejdning, end hvad der er normal industriel praksis?

EU-Kommissionen har fastslået, at en behandling i form af en nyttiggørelsesoperation ikke kan betragtes som normal industriel praksis⁹.

Hvis der kræves en yderligere nyttiggørelsesproces inden den endelige behandling, vil dette være en indikation på, at materialet er affald, indtil hele processen er ført til ende.

For biogasanlæg vil det betyde, at materialet vil være affald, når det modtages, og at restproduktet fra biogasproduktionen vil fortsætte med at være affald indtil den endelige nyttiggørelse sker på landbrugsjorden. Videreanvendelsen af blegejord forudsætter derfor en forbehandling, inden blegejorden endeligt videreanvendes på landbrugsjorden. Betingelsen om videreanvendelse uden yderligere forarbejdning vurderes derfor ikke opfyldt.

⁶ C-113/12, præmis 52

⁷ C-113/12, præmis 53

⁸ [Biogas potential of soapstock and bleaching earth, DCA rapport, nr. 4](#)

⁹ European Commission: Guidelines on the interpretation of key provisions of directive 2008/98/EC on waste, page 18

c) Er blegejorden fremstillet som en integreret del af en produktionsproces?

Betingelsen forudsætter, at den proces, hvor restproduktet gøres klar til videreanvendelse, er en del af den samlede produktionsproces. Hvis produktionsprocessen på det sted, hvor restproduktet opstår, er indrettet med særlig opmærksomhed på, at restproduktet skal kunne anvendes i den videre proces, taler det for, at restproduktet ikke er affald, dvs. et biprodukt¹⁰.

Fremstillingen af blegejord og dens efterfølgende anvendelse i et biogasanlæg synes ikke at være udtryk for en integreret del af en samlet produktionsproces. Blegejorden synes ikke under fremstillingen at være særligt udformet med henblik på efterfølgende udnyttelse i biogasanlæg. Her taler det særligt imod klassifikation som biprodukt, at mineralerne i blegejorden kan være en ulempe for biogasanlægget og ikke bidrager til nyttiggørelsen, hverken i biogasproduktionen eller på landbrugsjord som jordforbedring.

Blegejorden kan bidrage til energiproduktionen, men det er ikke ensbetydende med, at det specifikt er fremstillet med henblik på at blive brugt til biogasproduktion og at der er taget højde for dets videre anvendelse i produktionsprocessen.

d) Er videreanvendelsen af blegejorden lovlig?

At videreanvendelsen er lovlig består af to led. Først og fremmest skal det vurderes, om produktet lever op til produkt-, miljø- og sundhedskrav, der er relevante for dets videre anvendelse. Såfremt der ikke er nogle tekniske specifikationer for materialet, kan det stadig være lovligt at gøre brug af, såfremt dets brug ikke er specifikt forbudt.

Såfremt man er i tvivl om, hvorvidt miljøet vil lide skade som følge af klassificeringen som biprodukt, og en behandling som affald vil forhindre skaden i at opstå, må det følge af forsigtighedsprincippet, at restproduktet skal klassificeres som affald, så der kan ske en tilstrækkelig håndtering af restproduktet i overensstemmelse med affaldshåndteringsreglerne.

Det følger af det forvaltningsretlige officialprincip, at der skal være de nødvendige oplysninger, før at en myndighed kan træffe en afgørelse. Såfremt kommunen er i tvivl om, hvorvidt blegejorden indeholder problematiske stoffer, kan kommunen indhente de nødvendige oplysninger og undersøgelser, som kan anses for at være nødvendige for at afklare tvivlen. Indhentningen af oplysningerne skal dog være proportional og må derfor ikke gå længere, end formålet tilsigter. Såfremt det ved analyser kan påvises, at blegejorden ikke indeholder miljøfremmede stoffer, vil dette tale for, at kriteriet om lovlighed er opfyldt.

¹⁰ C-235/02, præmis 45

Konklusion

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at blegejord som i det omtalte tilfælde, hvor blegejorden har været anvendt til at rense olier, umiddelbart ikke synes at kunne opfylde de kumulative betingelser for at kunne anses som et biprodukt. Blegejordens indhold af mineraler giver en naturlig begrænsning på dets anvendelse i et biogasanlæg, hvorfor der potentielt kan være problemer med den sikre videreanvendelse. Blegejorden synes heller ikke at være fremstillet med henblik på anvendelse i biogasanlæg, idet der ikke er taget hensyn til dette i fremstillingsprocessen. Blegejorden indeholder en vis mængde mineraler, som ikke bidrager til biogasproduktionen.